

som dog ikke vilde gribe ind i det Eighedsforhold, der ganske vist er en af de gode og velsignelsesrige Følger af Almueffolevesenets nuværende Tilstand paa Landet. — Det ærede Medlem pegede videre hen paa den Mulighed at lade indtræde en Eftermiddagsundervisning i visse Skoledistricter, uden at han dog kom nærmere ind paa Udførelsen (Frederiksen: For de confirmerede Børn!) Jeg har ogsaa forstaaet det saaledes, at det skulde være for dem, der havde forladt den almindelige Skole, og at den skulde gaae ud paa at vedligeholde de Rundskaber, som vare erhvervede i Skolen, at udvide dem noget og saaledes tilveiebringe noget af det, der i høi Grad savnes, nemlig en Undervisning, der ligger mellem den almindelige Almueffole og Folkehøjskolen, saaledes at nogen Forberedelse dertil kunde finde Sted. Ogsaa denne Tanke er smuk, men har ikke stor Værdi, saalænge den ikke træder frem i en skarper, klarere og bestemt Form, saa at man veed, hvorledes Udførelsen skal være, og hvorfra Midlerne skulle hentes. — Det ærede Medlem vovede endogsaa — og jeg beundrede i denne Henseende hans Mod — at tale om en Gjenoplivelse af Overtskoledirecteursposten. Ja jeg beklager meget, at denne Post er afflasket, at den blev udstemt paa Finantsloven, thi jeg anseer den for gavnlig. Kunde det være muligt at gjennemføre dens Gjenoplivelse, indrømmer jeg, at det vilde have sine store Fordele. Jeg tvivler derpaa, ialtfald saalænge Almueffolevesenet ligger hen i den Tilstand, hvori det nu befinder sig. Men det vil jeg dog sige, at en Overtskoledirecteur, naar man først har afflasket ham under det nuværende System, er egentlig det allerfjerdste Led, som der trænges til. Skolens Reform og Forbedring og Udvidelse forneden er mig forsaavidt meget vigtigere end Overtskoledirecteuren, der ikkun skulde være saa at sige den Krands, der hejedes paa den næsten færdige Bygning. Fremdeles yttrede det ærede Medlem sig om Skoletvangsspørgsmaalet, og det glædede mig at høre den Anskuelse, han derom fremsatte. Jeg veed, at det er en Anskuelse, som vil finde stor Modsigelse i dette Thing. Jeg erindrer en Forespørgsel, som (jeg troer i forrige Samling) blev stillet af det ærede

Medlem for Randers Amts 1ste Valgfreds (Jacob Jensen) til den daværende Kirke- og Undervisningsminister, og jeg erindrer ogsaa med Glæde og Naaffjønne det Svar, som den daværende Kirke- og Undervisningsminister (Biskop Kierkegaard) gav paa Forespørgslen i et Foredrag, der stod lige saa høit vel sin veltalende Form som ved sit værdifulde Indhold. Men det Indtryk har jeg rigtignok bevaret, at der her i Thinget var ikke saa, som ansaae Tvangen, og det af forffjellige Grunde, for at være en meget uheldig Side ved vor nuværende Skoleordning. Der var Udskillige, som i Følelighedens Navn vilde paastaae, at enhver Tvang, ialtsald enhver Tvang, som er forbunden med Bøder, maatte siges at være i den Grad stridende mod sit Diemed, at jo før man hævede den, desto bedre. Det glædede mig nu at høre det ærede Medlems Udtalelse om dette Punkt; thi jeg er ganske enig med ham i, at det er et mærkeligt Særsyn, at Demokratiet i vort Fædreland paa dette Omraade gaar den stik modsatte Vej af den, som Frihedsbestræbelserne følge i ethvert andet Land i Europa. Det er en Kjendsgjerning, at man i alle de Lande, hvor Bestræbelser for en friere og folkeligere Udvikling gjøre sig gjældende, gjør Alt, hvad man kan, for at tilveiebringe en tvungen almindelig Skoleundervisning. De ærede Medlemmer vilde jo have havt Velighed til inde i vor Væfjal at see det overmaade lærerige Kort, som er udgivet over Almueffolevesenets Tilstand i de forffjellige europæiske Lande, og som viser paa en tydelig og klar Maade de Frugter, som hidtil ere høstede af Bestræbelser for Folkeoplysningen. Der vil man da see, at overalt, hvor der er Skoletvang, staaer Oplysningen paa et høit Standpunkt, og overalt, hvor Skoletvang mangler, der staaer Undervisningen paa et meget lavt Standpunkt. Man kan ogsaa sige, at alle de Steder, hvor der endelig er brudt en Solstraale frem gennem Aarhundreders tykke Mørke, og hvor man arbejder paa at tilveiebringe Betingelserne for et friere folkeligt Liv, der begynder man med at fordre tvungen Undervisning. Hvad var et af de første Punkter, som den spanske Revolutionscomitee nys